

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.08.2002, sp. zn. 29 Odo 733/2001, ECLI:CZ:NS:2002:29.ODO.733.2001.1

Číslo: 30/2003

Právní věta:

Je-li dovolání podepsáno pouze zástupcem dovolatele na základě plné moci, který ani přes opatření soudu dle § 104 odst. 2, věty první, o. s. ř., vůči němu učiněné, toto zastoupení nedoložil, Nejvyšší soud dovolací řízení dle § 104 odst. 2, věty třetí, o. s. ř. zastaví. Obdobně to platí i pro jiný návrh na zahájení řízení. Jestliže soud z uvedeného důvodu řízení zastaví, je osobou, která z procesního hlediska zavinila zastavení řízení, zástupce účastníka, jemuž lze ve smyslu § 147 odst. 1 o. s. ř. uložit, aby hradil náklady řízení, jež by bez jeho zavinění nevznikly.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 29.08.2002

Spisová značka: 29 Odo 733/2001

Číslo rozhodnutí: 30

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Dovolání, Náklady řízení, Řízení před soudem, Zastoupení

Předpisy: § 104 odst. 2 předpisu č. 99/1963Sb.

§ 147 odst. 2 předpisu č. 99/1963Sb.

§ 241 odst. 2 předpisu č. 99/1963Sb.

§ 28 předpisu č. 99/1963Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobce podal dovolání proti usnesení ze dne 27. 10. 2000, jímž Vrchní soud v Olomouci zrušil rozsudek soudu prvního stupně a směnečný platební rozkaz a řízení zastavil. Povinné zastoupení dovolatele v dovolacím řízení advokátem JUDr. M. V. (který jediný dovolání též podepsal) je dokládáno plnou mocí ze dne 12. 9. 1997 (č. l. 65), ve které ovšem jako zmocnitel vystupuje Z. M., s tím, že zmocňuje jmenovaného, aby v řízení zastupoval jej (nikoli žalobce). Tomuto zmocnění předchází plné moci ze dne 20. 5. 1996 a 27. 8. 1997, vystavené žalobcem (zmocnitelem) Z. M. (zmocněnci). V plné moci z 27. 8. 1997, kterou žalobce Z. M. zmocnil, aby jej zastupoval ve všech právních záležitostech spojených s inkasováním tam konkretizovaného dluhu od P. Z. (odpovídajícího vymáhanému nároku), je přitom výslovně uvedeno, že „Z. M. je oprávněn si zvolit právního zástupce, aby ho v této záležitosti zastupoval“.

Podle bodu 17., hlavy první, části dvanácté, zákona č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů (to jest podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. lednem 2001).

Nejvyšší soud řízení zastavil.

Z odůvodnění:

Dle ustanovení § 241 odst. 1 o. s. ř. dovolatel musí být zastoupen advokátem, jestliže nemá právnické vzdělání buď sám nebo jeho zaměstnanec (člen), který za něj jedná. Podle odstavce 2, nemá-li dovolatel právnické vzdělání, musí být dovolání sepsáno advokátem anebo zaměstnancem (členem) dovolatele s právnickým vzděláním, který za něj jedná.

Podle ustanovení § 24 o. s. ř. účastník se může dát v řízení zastupovat zástupcem, jež si zvolí. Nejedná-li se o zastupování podle § 26, může být zvoleným zástupcem účastníka jen fyzická osoba. V téže věci může mít účastník současně jen jednoho zvoleného zástupce.

Ustanovení § 25 o. s. ř. pak určuje, že zástupcem si účastník může vždy zvolit advokáta. Plnou moc udělenou advokátu nelze omezit (odstavec 1). Advokát je oprávněn dát se zastupovat jiným advokátem jako dalším zástupcem nebo advokátním koncipientem s výjimkou případů, kdy je zastoupení advokátem podle tohoto zákona povinné (odstavec 2).

Dle ustanovení § 27 odst. 1 o. s. ř. účastník se může dát zastoupit také kteroukoliv fyzickou osobou, která má způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu. Tento zástupce může jednat jedinečně osobně.

Podle ustanovení § 28 o. s. ř. zástupci, jež si účastník zvolil, udělí písemně nebo ústně do protokolu plnou moc buď pro celé řízení nebo jen pro určité úkony (odstavec 1). Plnou moc udělenou pro celé řízení nelze omezit. Zástupce, jemuž byla tato plná moc udělena, je oprávněn ke všem úkonům, které může v řízení učinit účastník (odstavec 2).

Z citovaných ustanovení se podává, že účastník řízení může svá práva a povinnosti za řízení vykonávat prostřednictvím zvoleného zástupce (zmocněnce), přičemž právo na právní pomoc poskytovanou zmocněncem má již od počátku řízení (srov. čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod). Oprávnění k zastupování v občanském soudním řízení (včetně rozsahu) pak dokládá plná moc (srov. výše citovaný § 28 odst. 1 a 2 o. s. ř.). Plná moc je přitom (jen) listinou osvědčující uzavření dohody o plné moci mezi zastoupeným (zmocnitelem) a zástupcem (zmocněncem); teorie hovoří o tzv. průkazu plné moci (shodně srov. též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 10. 1996, sp. zn. 2 Cdon 1007/96, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 5, ročník 1997, pod číslem 36).

Z pohledu výše formulovaných zásad žádá z plných mocí předložených Nejvyššímu soudu oprávnění JUDr. V. zastupovat v dovolacím řízení žalobce nedokládá. Plná moc pro celé řízení (procesní plná moc) ze dne 12. 9. 1997 prokazuje pouze zastoupení Z. M., který účastníkem řízení není. Oprávnění zastupovat žalobce nedává tato plná moc JUDr. V. ani ve spojení s plnými mocemi ze dne 20. 5. 1996 a 27. 8. 1997. Oprávnění zmocněnce (Z. M.), udělit plnou moc jiné osobě (např. i JUDr. V.), aby místo něho jednala za zmocnitele (za žalobce), sice prokazuje plná moc z 27. 8. 1997 (srov. § 33a odst. 1 písm. a/ obč. zák.), k tomu, aby takové oprávnění bylo řádným způsobem realizováno a posléze (předložením procesní plné moci pro dovolací řízení) i osvědčeno, je však nezbytné, aby zmocnění obsažené v procesní plné moci bylo formulováno tak, že Z. M. (jako žalobcův zmocněnec dle plné moci z 27. 8. 1997) zmocňuje JUDr. V. k tomu, aby v dovolacím řízení zastupoval jeho zmocnitele

(žalobce) a nikoli jeho samotného.

Podle ustanovení § 103 o. s. ř., kdykoli za řízení přihlíží soud k tomu, zda jsou splněny podmínky, za nichž může jednat ve věci (podmínky řízení).

Ustanovení § 104 odst. 2 o. s. ř. pak určuje, že jde-li o nedostatek podmínky řízení, který lze odstranit, učiní soud k tomu vhodná opatření. Přitom zpravidla může pokračovat v řízení, ale nesmí vydat rozhodnutí, kterým se řízení končí. Nezdaří-li se nedostatek podmínky řízení odstranit, řízení zastaví.

Nedostatek procesní plné moci je nedostatkem podmínky řízení, který lze odstranit (§ 104 odst. 2 o. s. ř.), přičemž opatřením soudu k odstranění nedostatku průkazu zastoupení je zpravidla výzva tomu, kdo vystupuje jako zmocněnec, popřípadě účastníku, aby ve stanovené lhůtě předložil písemnou plnou moc, nebo aby k udělení plné moci došlo ústně do protokolu; to platí jak v případě, že plná moc nebyla v řízení doložena vůbec, tak v případě, že byla předložena s takovými nedostatky, pro které ji nelze považovat za platnou (shodně srov. opět výše citované usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 2 Cdon 1007/96).

Vzhledem k tomu, že zastoupení žalobce v dovolacím řízení řádně doloženo není, Nejvyšší soud jej k odstranění nedostatku této podmínky dovolacího řízení v určené desetidenní lhůtě vyzval, a to usnesením ze dne 13. 6. 2002, doručeným tvrzenému zmocněnci dovolatele (JUDr. V.) dne 17. 6. 2002.

Na tuto výzvu (obsahující i poučení, že jinak bude dovolací řízení zastaveno) však do dnešního dne reagováno nebylo a ke zhojení uvedeného nedostatku nedošlo.

Protože povinné zastoupení dovolatele v dovolacím řízení je podmínkou týkající se účastníka řízení, bez jejíhož splnění nelze vydat - s výjimkou usnesení, jímž se dovolací řízení pro tento nedostatek zastavuje - rozhodnutí, kterým se řízení končí, a protože ke zhojení tohoto nedostatku přes řádnou výzvu soudu do dnešního dne nedošlo, Nejvyšší soud dovolací řízení podle § 104 odst. 2 a § 243c o. s. ř. zastavil.

Žalovaný byl zastoupen advokátem, který v dovolacím řízení učinil jeden úkon právní služby (vyjádření k dovolání). Jelikož dovolání v této věci došlo soudu 7. 3. 2001 a dovolací řízení tak bylo (v intencích § 82 odst. 1 a § 243c o. s. ř.) zahájeno po 1. lednu 2001, určuje se výše odměny za zastupování advokáta podle vyhlášky č. 484/2000 Sb. ve znění vyhlášky č. 49/2001 Sb. (dále též jen „vyhláška“).

Podle ustanovení § 15 vyhlášky mimo jiné platí, že je-li předmětem dovolacího řízení rozhodnutí o zastavení řízení, platí § 14 obdobně.

Z ustanovení § 14 odst. 2 vyhlášky plyne i to, že je-li předmětem odvolacího řízení rozhodnutí o zastavení řízení, postupuje se při určení sazby odměny podle § 13.

Dle § 13 odst. 1 vyhlášky, rozhodne-li soud prvního stupně o zastavení řízení, činí sazba odměny 50 % sazeb uvedených v § 3 až 9, § 10 odst. 1 a 2, § 11 nebo § 12, nejméně však 400 Kč a nejvýše 10 000 Kč; to neplatí, bylo-li řízení zastaveno (částečně zastaveno) z důvodu zpětvzetí návrhu.

Jelikož peněžitá částka, o níž v řízení jde, je vyjádřena v cizí měně, stanoví se předmět řízení v české měně podle kursu platného pro nákup valut, který je uveden v kursovním lístku České národní banky vydaném k prvnímu dni měsíce, v němž se rozhoduje o náhradě nákladů řízení (§ 3 odst. 6, věta první, vyhlášky). V daném případě kurs k prvnímu pracovnímu dni srpna 2002 činil částku, podle které předmět dovolacího řízení přesahoval 200 000 Kč.

V intencích § 3 odst. 1 bodu 6. a odst. 3 a § 16 vyhlášky se další úvahy o sazbě odměny odvíjejí od částky 34 500 Kč. Ve shodě s § 13 odst. 1 vyhlášky platí tedy v této věci pro sazbu odměny limit 10 000 Kč.

Vzhledem k tomu, že zástupce žalovaného učinil v dovolacím řízení toliko jediný úkon (vyjádření k dovolání), snižuje se sazba odměny určená maximální částkou 10 000 Kč na konečných 5 000 Kč (srov. § 18 odst. 1 vyhlášky).

Spolu s náhradou hotových výdajů za jeden úkon právní služby dle § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění pozdějších předpisů ve výši 75 Kč tak žalovanému vznikly náklady dovolacího řízení v celkové výši 5075 Kč.

Nejvyšší soud již v usnesení ze dne 27. 11. 2001, sp. zn. [29 Cdo 2352/2000](#), uveřejněném v časopise Soudní judikatura č. 3, ročník 2002, pod číslem 60, vyložil, že je-li žaloba nebo jiný návrh na zahájení řízení (zde dovolání jako „návrh na zahájení dovolacího řízení“) podepsána pouze tvrzeným zástupcem účastníka (zde žalobce) na základě plné moci, který ani přes opatření soudu dle § 104 odst. 2, věty první, o. s. ř. toto zastoupení nedoložil, soud řízení dle § 104 odst. 2, věty třetí, o. s. ř. zastaví. Je tomu tak proto, že bez průkazu zastoupení nelze připustit, aby údajný zmocněnec vykonával v řízení práva osoby, která (dovedeno do důsledku) ani nemusí vědět, že někdo zneužil jejího jména. Jinak řečeno, soud zastaví řízení proto, že není prokázáno, že ten, jehož jménem údajný zmocněnec jednal, žalobu vůbec podal. O takovou situaci jde (v dovolacím řízení) i v této věci.

Za tohoto stavu pak procesní zavinění ohledně nákladů, jež v dovolacím řízení vynaložil (tím, že se k dovolání vyjádřil) žalovaný, nelze přičítat (dle ustanovení § 243b odst. 4, § 224 odst. 1 a § 146 odst. 2, věty první, o. s. ř. - *per analogiam*) údajnému dovolateli (žalobci), nýbrž tomu, kdo ve věci jednal (podal dovolání) bez řádného zmocnění. V takovém případě může soud (podle § 147 odst. 1 o. s. ř.) uložit i (údajnému) zástupci účastníka, aby hradil náklady řízení, které by jinak nebyly vznikly, jestliže je způsobil svým zaviněním.

Tomu odpovídá výrok, podle nějž žalobce a žalovaný vůči sobě právo na náhradu nákladů dovolacího řízení nemají, a výrok, jímž byl (ve smyslu ustanovení § 243b odst. 4, § 224 odst. 1 a § 147 odst. 1 o. s. ř.) k úhradě nákladů vzniklých v dovolacím řízení žalovanému zavázán údajný zmocněnec žalobce.